

Medová, Nikola

Interpretace islámu: Příklady výkladů diskutovaných témat o postavení ženy v islámu a jejich implikace ve vybraných zemích v současnosti

Sacra. 2018, vol. 16, iss. 1, pp. 68-81

ISSN 1214-5351 (print); ISSN 2336-4483 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138438>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Interpretace islámu: Příklady výkladů diskutovaných témat o postavení ženy v islámu a jejich implikace ve vybraných zemích v současnosti

Interpretation of Islam: Examples of Interpretations of the Topics Discussed on the Status of Women in Islam and Their Implications in Selected Countries of the Present

Nikola Medová, PřF UPOL, Katedra rozvojových a environmentálních studií
e-mail: medovanikola@gmail.com

Abstract

The paper deals with the topics discussed regarding the role of women in the Qur'an and in Islam. It presents various interpretations of the selected verses of the Qur'an and other basic texts related to women. The first part of the study is devoted to the complexity of translations of original texts into other languages. It also focuses on marriage, polygamy, and divorce, how these aspects look in the most widespread interpretations and what the Qur'an offers on these issues. The study also focuses on the issue of veiling, and tries to capture the views advocated by cover ingup, as well as those highlighted by the opponents of this tradition. In the second part there are examples of two states, Indonesia and Saudi Arabia, which have Islam as the majority religion. I illustrate how religion is reflected in their society on women and their status.

Keywords

Qur'an, Islam, woman in religion, veiling, marriage, divorce, polygamy

Klíčová slova

Korán, islám, žena v náboženství, zahalování, manželství, rozvod, polygamie

Úvod

Postavení žen, otázka jejich zahalování a polygamie jsou v dnešní společnosti diskutovanými tématy. Jak se původní texty promítají do současného života muslimů, jaké jsou možnosti interpretací veršů týkajících se ženy a jejich vztahů v rámci rodiny a veřejné společnosti? V médiích bývají texty Koránu často vytrhávány z kontextu a vykládány tak, jak se různým politikům, vůdcům či jiným náboženským skupinám hodí. Kámen úrazu může nastat již v základním překladu původního Koránu, který vyžaduje důkladný výběr slov. Korán i hadíthy jsou

napsány rozmanitým a nejednotným jazykem, který není jednoduché napodobit a přizpůsobit jazyku, do kterého se překládá. Zaměřím se na nesrovnalosti v překladech z arabského do anglického jazyka a také na překlad francouzského Koránu v kapitolách, které se týkají žen. Jinými slovy, záměrem studie je představit možné výklady vybraných súr Koránu, jejich aplikace v reálném životě a také zjistit, jakou roli má žena v původních textech. Dále pak, jak jsou tyto texty interpretovány náboženskými autoritami. Pro účely ilustrace jsem se v druhé části studie rozhodla zařadit příklady rozdílné aplikace islámu v různých společnostech, a to v Indonésii a Saúdské Arábii, které mají jako majoritní náboženství islám. Na těchto dvou případech mě zajímá, jak se islám odráží v jejich společnosti v otázce žen a jejich postavení. Text uceluje představu o tom, jak je možné výklady přizpůsobit původním tradicím daných společností.

Součástí studie je také příloha, stanovisko bývalého imáma a pozdějšího rektora university Fatih v Istanbulu, Muhita Merta. Toto stanovisko, které bylo určeno pro můj výzkum¹, je v textu hojně citováno. Vychází z osobního rozhovoru a bylo imámem osobně sepsáno, potvrzeno a schváleno.

Interpretace Koránu z hlediska postavení žen

Překládání Koránu je složitá práce, která vyžaduje volení vhodných slov a hledání toho, co znamenají pojmy či lyrické ekvivalenty v cílovém jazyce (Lawrence, 2007). Jak muslimové tvrdí, pravý Korán je pouze v arabském jazyce, jehož gramatika a významy slov jsou naprosto odlišné od jiných jazyků. Interpretace textů a původních myšlenek je tak závislá na správných překladech. Je velmi důležité, jaké slovo se v překladu použije a zda chce překladatel nějakým způsobem ovlivnit původní myšlenku.

Jednou z velice důležitých věcí při posuzování či snažení se o porozumění Koránu a významu jeho částí je uvědomit si, v jaké době a v jakém kontextu islám jako náboženství vznikl. S tím také souvisí překlad původních textů. Korán se nesnažil změnit všechny tradice ze dne na den, ale přinesl hlavní myšlenku o náboženství a snažil se poopravovat a časem nechat vymizet praktiky, které byly součástí tehdejší předislámské kultury. Pokud by totiž Korán striktně nařizoval a zakazoval již dlouho zaběhlé praktiky, lidé by ho hned odmítli (Mert, 2015). Po Muhammadově smrti se islám v průběhu historie rozdělil na několik proudů, které se liší v interpretacích Koránu. Zde nastává hlavní důvod několika interpretací Koránu. Místo toho, aby pravidla a hodnoty určoval Korán, tak jak je to původně zamýšleno, byli to lidé, kteří si ho začali interpretovat tak, jak pro ně bylo výhodné. V této souvislosti český orientalista Felix Tauer zmiňuje dynastii Abbásovců (Tauer, 2006).

V otázce žen bylo původním záměrem učení islámu, které Korán obsahuje, samotné zlepšení jejich postavení. Na Arabském poloostrově v době, kdy Korán vznikl, žena neměla vůbec žádná práva a bylo s ní zacházeno naprosto bez respektu. Ani změny ve smyslu vnímání žen, či jejich postavení, nemohly vzniknout najednou (Mert, 2015). Například v súře Húd (11) stojí: „nejlepší z věřících je ten, který má

¹ Výzkum k diplomové práci „Porovnání role ženy v Bibli a Koránu a implikace pro současnost“, Medová, 2017, UPOL.

nejlepší charakter. Nejlepší z vás jsou ti, kteří se chovají nejlépe k ženám“. Další verš, podporující důležitost ženy v islámské společnosti, stojí v sůře Vzájemné klamání (64) hlásající: „Svět je potěšení a nejlepší z jeho potěšení je čestná žena“.

Rovnost muže a ženy je dána pouze před Bohem, na druhou stranu je ale několikrát různými způsoby vyjádřena nadřazenost muže nad ženou, a to v rámci muamalátu². Například verše sůry 4:35³, 2:223, 224⁴ autoři Llorent-Bedmar a Llorent (2014) interpretují ve prospěch muže, přičemž však mohou být vysvětleny i opačně. Ten, kdo se snaží chránit druhého, může být z jedné strany viděn jak negativně, tak pozitivně. V Koránu lze nalézt také výroky o podřízenosti žen. Mimo jiných je to například súra 4 Kráva (38), kde je psáno:

Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednomu z vás před druhými, a proto, že muži dávají z majetků svých (ženám). A ctnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit. A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijte je! Jestliže vás jsou však poslušny, nevyhledávejte proti nim důvody! A Bůh věru je vznešený, veliký.

Z těchto veršů pak vycházejí pozdější právní rozpracování. Nejspíše jde však jen o vnitřní rodinné uspořádání, protože před Bohem a ve vztahu k němu jsou si obě pohlaví rovna (Kropáček, 1996).

Další důležitou součástí, která formuje pohled na ženy v islámských společnostech, je interpretace starozákonního mýtu o stvoření člověka. Pákistánská teoložka Riffat Hassan (1994), která se zabývá feminismem v islámu, se snaží reinterpretovat starozákonní mýtus o stvoření člověka. Zdůrazňuje, že se v Koránu nehovoří o tom, že by byla žena stvořena z Adamova žebra, což by ji činilo druhotnou a určenou muži. Taktéž ji Korán neuvádí do role svůdkyně k prvotnímu hříchu. Tato ideologie pronikla do povědomí věřících na základě hadíthů a převyprávění biblických témat v komentářích ke Koránu a v lidové literatuře. Hassan vymezuje koránské verše, které jasně hovoří o společné odpovědnosti za prvotní hřích, a dospívá k názoru, že tradiční patriarchální křesťanství a islám diskriminují ženy právě proto, že se vžil nesprávné čtení Bible a Koránu. Postavení ženy v islámu se nemusí zakládat pouze na tom, co je v Koránu obsaženo, ale i na tom, jak jsou tyto verše následně přeloženy do dalších jazyků. Jako jednu z nesrovnalostí v překladech českého, anglického a francouzského Koránu mohou použít příklad překladu sůry Kráva, 2:223⁵. Žena je v českém i anglickém Koránu nazývána polem, nebo místem, které se má kultivovat. Věta by se přeložila jako „přicházejte

² Mezilidské vztahy.

³ Korán, 4:35: „A obáváte-li se rozvratu mezi oběma, povolte rozhodčího z jeho rodiny a rozhodčího z její rodiny. A přeji-li si oba manželé usmíření, Bůh mezi nimi zařídí shodu, neboť Bůh je vševědoucí a dobře zpraven.“

⁴ Korán, 2:223, 224: „Ženy vaše jsou pro vás pole; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, však učinte předtím něco pro duše své a bojte se Boha a vězte, že se s Ním setkáte! Oznam tuto zvěst radostnou věřícím! A nečiňte Boha předmětem přísah svých, že budete zbožní a bohabojní a že se budete snažit o zlepšení vztahů mezi lidmi, neboť Bůh věru je slyšící, vševědoucí.“

⁵ Anglický text Koránu, 2:223: „Your wives are a place of cultivation for you, so come to your place of cultivation however you wish and put forth for yourselves. And fear God and know that you will meet Him. And give good tidings to the believers.“

na svá místa kultivace *jakkoliv* chcete...“ V anglických překladech Koránu jsou použita slova: *jakkoliv*, *kdykoliv* i *odkudkoliv*. Nejznámější a nepoužívanější český Hrbkův překlad je napsán více zavádějícím způsobem, a stojí v něm „Ženy vaše jsou pro vás pole; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, (...)“. Tato věta je podle mého názoru striktnější a nenápadně vede k interpretaci, že si se ženou může muž nakládat *jakkoliv* uzná za vhodné. V různých francouzských vydáních Koránu můžeme najít obě možnosti⁶. Ve verši 2:222 však stojí jasně psáno, a to ve všech jazycích, že když se žena očistí, může k ní muž přicházet tak, jak mu Bůh přikázal (Korán, 2:222).

Dále pak, v knize Riyad as-Salihin (Nawawi, 2014), která představuje souhrn Muhammadových dodatků a která obsahuje originální výroky v arabštině a jejich překlad v angličtině, jsem společně s prof. Muhitem Mertem našla chybu, která na první pohled neměla význam, ale přitom zásadně měnila myšlenku o postavení ženy v daném verši. Originální verš obsahuje jedno souvětí, které je v angličtině přeloženo do dvou vět. Místo věty, která má znít jako „Zacházejte se svými ženami dobře, jinak by mohly být jako zajatci ve vašem vlastnictví“, je v anglickém překladu uvedeno „Zacházejte se svými ženami dobře. Jsou jako zajatci ve vašem vlastnictví.“⁷ Jednak si tyto dvě věty odporují, přičemž druhá věta nesedí ani do kontextu celého verše, a jednak může být druhá věta velmi snadno vytržena z celého kontextu a interpretována ve prospěch nadřazenosti muže. Otázkou je, do jaké míry je tato chyba záměrem překladatele, nebo zda jde pouze o chybu v překladu. Pokud bychom se ale zaměřili na chyby v překladech (ať už záměrné či nikoliv), zjistili bychom, že pouhým překládáním originálního textu se pozice ženy jasně mění. Když k tomu uvážíme, že prameny v anglickém jazyce se šíří více než prameny v arabském, uvědomíme si, že pokud je anglický překlad chybně přeložen, hraje velkou roli v další interpretaci.

Je nutné se na Korán dívat komplexně a nevytrhávat věty či verše z kontextu. Tuto taktiku používají radikální či teroristické skupiny, ale také například politici, kteří se snaží dosáhnout svých cílů. Korán a potažmo islám bývá interpretován tak, jak se jim hodí za účelem získání moci. Podle Merta (2015) je v dnešní době

⁶ Le Coran, 2: 222 : „Vos épouses sont pour vous un champ : venez donc à votre champ comme vous l'entendez. Mais préparez pour vous-mêmes et craignez Dieu et sachez que, oui, vous Le rencontrerez. Et fais bonne annonce aux croyants !“ (Irib World Service, online)

Le Coran, 2:222: „Vos épouses sont pour vous un champ(88) de labour; allez à votre champ comme [et quand] vous le voulez et œuvrez pour vous-mêmes à l'avance. Craignez Allah et sachez que vous Le rencontrerez. Et fais gracieuse annonce aux croyants!“ (Islam-fr, online)

⁷ جَعَلَنِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي خَسْمِ عَن عَمْرُو بْنِ الْأَوْحَصِ الْجَسْمِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَلَا وَإِسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا ، «الْوَدَاعُ يَقُولُ بَعْدَ أَنْ خِذَ اللهُ تَعَالَى ، وَأَنْتَى عَلَيْهِ وَدَاعٌ وَوَعظ ، ثُمَّ قَالَ : بِإِحْسَانٍ مُبِينَةٍ ، فَإِنْ قَعَلْتُمْ فَأَهْجُرُوهُنَّ قَلْبًا هُنَّ قَلْبًا هُنَّ عِرَانٌ عِنْدَآلِ لَيْسَ تَمْلِكُونَ مِنْهُنَّ شَيْئًا عِزٌّ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِسَائِكُمْ فِي الْمَنَاجِحِ ، وَأَضْرِبُوهُنَّ ضَرْبًا غَيْرَ مُرْجِحٍ ، فَإِنْ أَمْسَكْتُمْ فَلَا تَنْبَغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ، أَلَا إِنَّ لَكُمْ عَلَى نَ لَا يُؤْطَقَنَّ فُرْتِكُمْ مِنْ تَكْرِهُونِ ، وَلَا يَأْتِيَنَّ فِي بُيُوتِكُمْ لِمَنْ ، فَحَقَّقْتُ عَلَيْهِنَّ الْآلِ ، وَلَيْسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقٌّ حَتَّى رَوَاهُ الْحَقُّ هُونَ ، أَلَا وَحَقُّهُنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي إِسْوَاتِيهِنَّ وَطَحَامِيهِنَّ .

رواه الترمذى وقال : حديث حسن صحيح
بَيِّنَاتٌ ، جُمُعٌ عَائِيَةٌ ، بِالْعَيْنِ الْمُهْمَلَةِ ، وَهِيَ الْأَمِيرَةُ ، أَيُّ : أ «عِرَانٌ» عَوَلَهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَبِيْرُو الْعَائِي : الْأَمِيرُ . تَبَيَّنَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرَأَةُ فِي تَخْوَلِيهَا تَحْتِ حُكْمِ الزَّوْجِ بِالْأ
أَيُّ : لَا تُطْلَقُوا طَرِيقًا تَخْتَجُونَ بِهِ عَلَيْهِنَّ وَتُؤَدُّونَهُنَّ بِهِ ، وَاللهُ أَعْلَمُ «فَلَا تُبَغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا» صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : هُوَ السَّائِقُ الشَّدِيدُ ، وَقَوْلُهُ : «وَالضَّرْبُ الْمُرْجِحُ»

náboženství zneužíváno hlavně proto, že hraje v životě mnoha lidí velmi silnou roli a zároveň má jako jeden z mála aspektů moc ovlivňovat.

Žena v rodinném právu na příkladu rozvodu a polygamie

Rozvod

Rozvod je podle práva šaría přípustný v případě nutnosti, ale stále je označován za nežádoucí. Legislativa jednotlivých zemí v dnešní době v některých případech upravuje rozvody tak, aby ženě zabezpečila více ochrany, pokud navrhne rozvod ona sama. I přesto, že je rozvod ze strany manžela relativně snadný, nedochází k němu v muslimských společnostech často. Statistiky rozvodovosti v muslimských zemích jsou špatně dohledatelné, protože islámské země reportují počet rozvodů pouze zřídka (DivorceScience, 2013). Podle Kropáčka (1996: 86–87) moralisté ze strany muslimů, kteří srovnávají rozvodovost se Západním světem, zde vidí doklad morální převahy islámu.

Rozvod má jasné náležitosti a může nastat pouze za specifických okolností. Podle Abdalati (2002) islám nepřijímá manželství, které není funkční. V tomto případě je pak rozvod povolen. Hlavním tvrzením dokládajícím nutnost prosperujícího svazku je, že manželství musí být úspěšné, nebo žádné. Pokud manželství přestane sloužit svým původním cílům a stane se nefunkčním, může být ukončeno rozvodem, který zachová všechna práva obou manželů. Pokud lidé nejsou schopni dodržet své sliby, nemá cenu udržovat formální svazek. Než pár přistoupí k rozvodu, musí podniknout několik jasně daných pokusů, které slouží k nápravě manželství. Islám nařizuje tři kroky. První z nich je, že si manželé musí urovnat své spory sami mezi sebou. Druhý, který navazuje na první, říká, že pokud neuspějí, musí být vybrány dvě smířčí osoby, které mají za úkol dosáhnout smíru mezi manželi a pomoci jim urovnat jejich spory. Jeden smířčí musí být vybrán za manžela a druhý za manželku. Pokud ani toto opatření nepomůže, pak nastupuje třetí krok, tedy přistoupení k samotnému rozvodu. (Abdalati, 2002: 103–105; Lagrange, 2008)

Dále má rozvod jasné náležitosti, které se musí dodržet. Islámské právo nařizuje, že obě strany musí s rozvodem souhlasit. Stejně tak má každý z manželů právo rozvod navrhnout. Pokud si rozvod přeje pouze jeden z manželů, pak musí zasáhnout soud. Právníci každé strany musí dohlédnout na zachování práv obou stran. Po rozvodu následuje tzv. čekací doba, která obvykle trvá tři až dvanáct měsíců. Během této doby je žena stále zabezpečována svým bývalým manželem. V tomto období se žena nesmí vdát za jiného muže. Důvodem této čekací doby je, že si během ní manželé ještě mohou rozvod rozmyslet a vrátit se k sobě. Pokud se rozhodnou pro společný život, pak je rozvod neplatný. Pokud se k sobě nevrátí, po uplynutí čekací doby k sobě manželé už nemají žádné povinnosti.

Právě umožněním rozvodu islám demonstruje, že nelze trpět nešťastná a stagnující manželství. Abdalati (2002: 105) říká: „bud' spolu žijte legálně a šťastně, nebo se rozejděte slušným a důstojným způsobem“.

Polygamie

Představa o podřízeném postavení ženy v muslimských společnostech vyplývá mimo jiné z přípustnosti mnohoženství a snadností muže rychle se rozvést. Tato témata jsou hojně citována v západních médiích a veřejnost, která nemá

další informace týkající se tohoto fenoménu, se nechá názorově snadno ovlivnit. Méně lidí již ví, že monogamní rodina dnes v muslimském světě naprosto převažuje a je chápána jako běžná podoba rodiny a kulturní vzor. Liberální filozofové i islámští reformátoři již po staletí vykládají Korán v tomto smyslu. (Kropáček, 1996)

Na základě súry 4:3⁸ islám dovoluje muži, aby se oženil až se čtyřmi ženami. Přesto v téže súře, ale na jiném místě (4:128⁹), se uvádí, že spravedlnost mezi všemi manželkami (která je pro polygamií podmínkou) však není v lidských silách. Na tomto základě se začal rozšiřovat názor, že Korán vlastně nabádá k monogamii. Také podle interpretace Koránu od imáma Nawawihho (2014: 104) muž nebude nikdy schopen jednat se svými ženami s absolutní rovností, i když se o to bude snažit.

Armstrongová (2008: 52) potvrzuje, že Korán povoluje polygamií, a to hlavně kvůli okolnostem, které nastávaly v době šíření islámu. Mnoho muslimů umíralo ve válkách proti Mekce a ženy tak zůstávaly bez mužů. Muž si tedy mohl vzít až čtyři manželky, ovšem za předpokladu, že s nimi bude jednat spravedlivě a nebude upřednostňovat jednu před druhou.

Podle Merta (2015) však pravým záměrem Koránu a jeho učení je vyhnout se polygamií, která byla naprosto běžnou a rozšířenou praktikou. Je v něm psáno, že muslim sice může mít až čtyři manželky, ale jasně udává důvody a závažné situace, kdy se může podruhé či vícekrát oženit. Podmínkou pro polygamií musí být vzájemná rovnost a schopnost dát všem ženám stejně, ať už po psychologické či materiální stránce. Protože to není v praktickém životě jednoduché, bývá tento vers často interpretován jako důkaz, že Alláh si nepřeje, aby měl muž více manželek, protože není možné, že by byl schopný držet všechny v naprosté rovnocennosti.

Pokud manželství nenaplnuje potřeby obou manželů, má muž právo oženit se podruhé, svou první ženu ale nesmí opustit a musí se k ní chovat stejně jako ke druhé (případně třetí a čtvrté) ženě. Pokud je tedy žena například nemocná, muž se s ní nesmí rozvést, může se ale oženit s druhou manželkou. Pro první to znamená, že má ve společnosti stále stejné postavení a příjem finančních prostředků, protože se o ni musí manžel postarat stejně jako o svou novou, druhou ženu (Mert, 2015).

Významní filozofové a reformátoři, jako například Sayyid Ahmad Khan, Fatima Mernissi, Mohammad Abduh, Fazlur Rahman a další, kteří ve svých výkladech propagují monogamii, taktéž poukazují na Proroka Muhammada, který žil dlouhá léta v monogamním svazku se svou první manželkou Chadídžou. Státy jako Turecko (1926), Tunisko (1956) a Jižní Jemen (1973) toho využily k zákonnému zákazu mnohoženství. Právo šaría však regulovanou polygynií připouští, i když novodobá legislativa a smlouvy, které se uzavírají při sňatku, ji svazují dalšími podmínkami. Je nutné připomenout, že mnoho věřících zastává názor, že za normálních okolností je monogamie nejen lepší, ale přímo pravidlem. Mimořádně lze uvažovat o polygamií, případně se k ní uchýlit (Abdalati, 2002: 10). Marocká socioložka Mernissi (1987) argumentuje tím, že stejně tak jako polygamie má

⁸ Korán 4:3: „Bojíte-li se, že nebudete spravedliví k sirotkům... berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři, a čtyři; avšak bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy vezměte jen jednu nebo ty, jimiž vládnou pravice vaše. A tak se nejlépe vyhnete odchýlení.“

⁹ Korán 4:128: „Nikdy vám nebude možno, abyste byli spravedliví mezi svými ženami, i kdybyste si to přáli. Neprojevujte však jedné z nich úplnou náklonnost a nenechávejte jinou jakoby visící ve vzduchu. Dosáhnete-li dohody a budete-li bohabojní – vždyť Bůh je věru odpuštější, slitovný.“

instinktivní základ a řeší intenzivní mužskou sexuální touhu, odmítnutí či rozvod řeší jeho nestabilitu v partnerství. Možnost rozvést se zajišťuje muži zásobu nových sexuálních objektů, které jsou zaštitěny manželstvím. To ho chrání před pokušením podvést svou jedinou ženu. Taková interpretace dle mého názoru slouží islámským feministkám, které tímto poukazují na nárok muže-manžela mít další a další ženy, zatímco ženy-manželky jsou z těchto interpretací vynechány. Pokud se jedná o ženu a rozvod, je pro ni daleko těžší rozvést se z jejího popudu, než pokud si rozvod přeje manžel. Zároveň polygamie mluví pouze o mnohoženství, zatímco žena má právo mít výhradně jednoho manžela.

Islám a zahalování

Jedním z nejvíce diskutovaných témat je zahalování žen. Jak se k němu staví Korán?

Súra Spojenci (33) ve verši promlouvá k Muhammadovým manželkám a nabádá je, aby se zdržovaly ve svých domech a nestavěly na obdiv své ozdoby, podle způsobů dřívější nevědomosti. Také Kropáček (1996: 88) tvrdí, že Korán zahalování nepožaduje, vyzývá pouze obě pohlaví „cudně klopit zrak“ a ženám přikazuje oblékat se slušně a skromně a nechovat se vyzývavě. Důkazem toho jsou například sóry 24:30–31¹⁰, 33:32–33¹¹ a 33:59¹². Podle Kropáčka lze při liberálním výkladu připodobnit tyto myšlenky k evangeliu Matouše (5, 27–28¹³).

V súře Spojenci (32)¹⁴ staví právě manželky Proroka do trochu jiné pozice než kterékoliv jiné ženy. K interpretaci této sóry je klíčový historický kontext a dřívější praktiky, které byly součástí každodenního života na arabském poloostrově (a nejen tam) před příchodem islámu (Mert, 2015). Tato sóra může být interpretována a aplikována jak na manželky Proroka, tak v přeneseném významu i na všechny věřící ženy muslimky. Súru Spojenci (33) lze vyložit jak radikálnějším způsobem, tak i umírněně, že se jasně definují „ozdoby“ ženy. V některých kulturách představují více, v jiných méně částí ženského těla.

¹⁰ Korán, 24:30–31: „Řekni věřícím, aby cudně klopi zrak a střežili svá pohlaví – a to je pro ně čistší, vždyť Bůh dobře je zpraven a o všem, co konají. A řekni věřícím ženám, aby cudně klopi zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odív své ozdoby, kromě těch, jež jsou viditelné. A necht spustí závoje své na nadra svá. A necht ukazují své ozdoby jedině svým manželům nebo otcům nebo tchánům nebo synům nebo synům svých manželů nebo bratřím nebo synům svých bratří či sester a nebo jejich ženám anebo těm, jimž vládne jejichž pravice, nebo služebníkům, kteří nemají chůlce, anebo chlapcům, kteří nemají pojem o nahotě žen. A necht nedupou nohama, aby lidé postřehli ozdoby, které skrývají. A konejte všichni pokání před Bohem, ó věřící, snad budete blaženi!“

¹¹ Korán, 33:32–33: „Ženy prorokovy! Nebuďte jako leccáká jiná žena! Chcete-li být bohobojné, pak nebuďte příliš poddajné v řeči své, aby po vás nebažil ten, v jehož srdci je choroba, nýbrž mluvejte slova vhodná! Zdržujte se důstojně ve svých domech a nestavte na odív ozdoby svoje podle způsobu dřívější doby nevědomosti! Dodržujte modlitbu, dávejte almužnu a buďte poslušné vůči Bohu a poslu Jeho! Bůh chce pouze odstranit od vás špínu, lidé domu, a chce vás očistit úplným čištěním.“

¹² Korán, 33:59: „Proroku, řekni manželkám svým, dcerám svým i věřícím ženám, aby přitahovaly k sobě své závoje! A toto bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány a nebyly uráženy. A Bůh je odpouštějící, slitovný.“

¹³ Matouš 5:27–28: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Nezcizoložíš.“ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“

¹⁴ Korán, 33:32: „Ženy prorokovy! Nebuďte jako leccáká jiná žena! Chcete-li být bohobojné, pak nebuďte příliš poddajné v řeči své, aby po vás nebažil ten, v jehož srdci je choroba, nýbrž mluvejte slova vhodná!“

Podle Armstrongové (2008: 52) předepisuje Korán zahalení a určitý stupeň izolace pouze Prorokovým manželkám, ale jinak v něm neexistuje ani jedna pasáž, ve které by se po všech ženách požadovalo zahalování či pobyt v oddělené části domu. Zvyk zahalování a odloučení žen do harémů se stal běžnou praktikou až tři generace po smrti proroka Muhammada, kdy se muslimové začali chovat podle vzoru křesťanů v Byzantské říši a zooastristů v Persii, kteří se ženami zacházeli tímto způsobem po dlouhou dobu předtím. Šátky nenosily všechny ženy v nově se utvářející islámské společnosti, ale byl to znak žen z vyšších kruhů (Armstrong, 2000: 165). Jinými slovy, Korán nařizuje jistou míru segregace a zahalení pro prorokovy manželky, primárně z důvodu odlišení se od ostatních žen. Korán jako takový nenařizuje zahalení nebo držení se v ústraní či oddělení se v domě pro všechny ženy.

Přístup k zahalování žen v islámu nebyl nikdy statický. Na konci 19. století byla tradice zahalování žen silně debatovaná. V roce 1899 vydal egyptský právník a filozof Qassim Amin knihu *Osvobození žen* (v originále *Tahrir al-Mara*), kde publikuje názor, že horší pozice žen ve společnosti jde ruku v ruce s praktikou zahalování, což má též za následek egyptskou zaostalost. Argumentuje tím, že existují obrovské překážky mezi ženou a jejím pokrokem a rozvojem v souvislosti se zlepšením jejího postavení ve společnosti. Celá léta se egyptská společnost snažila nastolit lepší pozici žen ve společnosti a Amin vnesl otázku o zahalování do centra debaty o celkové modernizaci Egypta. Trval na tom, že dokud nebudou šátky zrušeny, muslimský svět zůstane pozadu. (Kondrys, 2015)

Dále pak konec zahalování vnímalo jako znak modernity několik prezidentů, kteří se snažili svoje země transformovat podle vzoru vyspělých západních států. Dvěma nejvýznamnějšími reformátory byli Mustafa Kemal Atatürk v Turecku a Réza Páhľaví v Íránu. V roce 1928 vyšel v Íránu zákon o takzvané jednotnosti oblečení, který přímo nařizoval mužům nošení šatů západního střihu, a ženám bylo o rok později zakázáno zahalení šátkem. Šáhovi vojáci dokonce násilně nutili ženy, aby si své šátky sundaly (Armstrong, 2000: 227). Toto přísné nařízení v Íránu mělo za následek eliminaci žen ze sociálního života, protože kvůli zákazu zahalování se na veřejnosti raději zůstávaly ve svých domovech. To vedlo k rozdělení společnosti na dvě silné skupiny. V jedné byli příznivci modernizace a tím pádem i nových reforem Rézy Páhľavího a ve druhé převážně ortodoxní věřící, kteří s těmito reformami naprosto nesouhlasili a požadovali návrat k původním náboženským pravidlům (Keddie, 1996).

Atatürkova sekularizace v Turecku probíhala obdobně. Kromě jiných nových reforem a nařízení bylo ženám zakázáno zahalování šátkem a pro muže začal platit zákaz typického muslimského oblečení fez (Armstrong, 2000: 191–192).

Praktické dopady rozdílných výkladů v soudobé společnosti v různých státech

V další části studie ukazuje, jak rozdílně může být Korán interpretován a do jaké míry se může přizpůsobit tradicím v různých společnostech. Vybrala jsem dvě rozličné země, které historicky vychází z jiných tradic, ale jejich převládajícím náboženstvím je islám.

Indonésie

Indonésie je nejlidnatější muslimskou zemí a státem, kde se islám zdá být mnohem tolerantnější než ten, který je praktikován na Blízkém východě. Samozřejmě jsou zde regiony, které praktikují méně liberální výklady Koránu (například Aceh). Na druhou stranu, na Západní Sumatře s hlavním městem Padang je praktikován islám a zároveň zde existuje matriarchální uspořádání společnosti. Jeden z nejkontroverznějších výkladů islámu praktikuje kmen Minangkabau. Vyznačuje se několika znaky. Jedním z nich je, že děti přebírají matčino jméno. Rodinné dědictví je rozděleno mezi dcery, muži se po svatbě stěhují do domovů svých žen. Muži, kteří cestují za prací v cizině, přenechávají zodpovědnost za dům i rodinu ženám. Pokud se manželé rozvedou, muž se musí odstěhovat a manželce zanechá děti i majetek. Protože jsou tamější ženy vzdělané, pracují na dobrých místech a jsou více zaměřené na kariéru. (Karásková, 2016: 119, 122)

V jiných částech Indonésie převládá tradičnější způsob vnímání ženy ve společnosti. Muslimské ženy většinou zahalují své vlasy a hijab je velmi rozšířen jak mezi mladými, tak staršími ženami po celé zemi. V okolí Yogyakarty na ostrově Jáva vnímají nošení hijabu a zahalování jako znak dobré morálky, cudnosti a zbožnosti žen. Pokud dívky hijab nenosí, komunita to označuje za morální degradaci. Zahalování je dívkám v některých komunitách doporučováno již před první menstruací k tomu, aby mohly svobodně opustit své domácí prostředí, vzdělávat se a navštěvovat veřejná místa. (Karásková, 2016)

Jako protiklad prvního příkladu v Indonésii, který popisuje symbiózu matriarchátu a islámu, je v regionu Aceh na severu ostrova Sumatra místní vládou implementováno právo šaría. Po ženách je striktně vyžadováno zahalování a odluka od mužů. Existuje zde nábožensky předepsaná norma, která tvrdí, že chrání ženy a společnost. V důsledku této normy mají ženy omezená práva. (Taylor, 2015)

Právě Indonésie je dobrým příkladem země, kde je islám v různých částech vykládán velmi rozdílně. Jsou zde místa, jako například Aceh, kde jsou muslimové velmi ortodoxní a drží se fundamentálních výkladů a práva šaría, dále místa, kde je volná tradice a zvyky, ale také kmeny, kterým historicky nedělá problém zkombinovat matriarchální uspořádání společnosti s právy a povinnostmi plynoucími z islámské víry.

Saúdská Arábie

V Saúdské Arábii je v dnešní době jedna z nejvíce genderově rozdělených společností na světě. Ženy tam žijí pod konstantní legální (právní) a kulturní prohibicí, ať už v rámci rodiny, nebo mimo domov. Hlavním problémem v Saúdské Arábii není to, že je státní právo založené na právu šaría, ale to, že interpretace tohoto práva je ponechána na vládou vybraných jednotlivcích, jejichž agendou je potlačit práva žen ve jménu náboženství. (Mtango, 2004)

Nejméně konzervativním místem v Saúdské Arábii je Jeddah, přístav na západě, kde je možno zahlédnout nejvíce barevných variací do abájí zahalených žen. Zbytek země je velmi uzavřená společnost, kde jsou ženy zahaleny prakticky výhradně do černé barvy. (Gorney, 2016)

Existují dvě nejvíce rozšířené teorie pro specifické zahalování žen v Saúdské Arábii. První z nich říká, že když bylo východní pobřeží pod tureckou nadvládou,

ženy z vysokých kruhů nosily šátky, aby se ochránily před ostrým pouštním sluncem. Druhou teorií je, že když beduínské kmeny válčily proti sobě, zahalovaly své ženy, aby ty krásné nemohly být uneseny. V Koránu jsou odkazy na oblékání a instrukce proroka Muhammada interpretovány tak, že je požadováno po věřících, tedy mužích i ženách, aby se oblékali střídmě. Doslova je v překladu řečeno „... muži jsou pokorní a ženy jsou pokorné..., muži si hlídají svou skromnost a ženy si hlídají svou skromnost...“¹⁵ (Mtango, 2004). Podle Mtango (2004) celý koncept zahalování není ve své podstatě opresivní. Pokud by byl legitimní pouze pro účel oblékat se střídmě/skromně, tak jak je požadováno v Koránu, bylo by to akceptováno pouze jako kulturní norma. Nicméně problém zde nastává, pokud je zahalování velmi striktně vynucováno. Pokud by i muži byli kontrolováni stejně přísně jako ženy na základě toho, že Korán přikazuje střídmost, pak by pravidlo pro zahalování v Saúdské Arábii nebylo diskriminační. Protože tomu tak není, je vynucování určitého oblečení výhradně pro ženy bráno jako diskriminační – na ženy neplatí stejné měřítko jako na muže. Protože zahalování není striktně požadováno islámem, neexistuje žádný náboženský imperativ, který by mohl tuto vynucenou praktiku ospravedlnit. Lze tedy shrnout, že ženská práva jsou v Saúdské Arábii ohrožována a diskriminována na základě neopodstatněných náboženských výkladů, které vedou pouze k utlačování ženského pohlaví.

Freedom House (2016) uvádí Saúdskou Arábii jako nesvobodný stát a ve svých výzkumech poukazuje i na utlačování ženských práv. Mluví o celkové nesvobodě žen a naprosté podřízenosti mužům. Dále jako příklady uvádí rozdělení společnosti na mužskou a ženskou část, nutnosti legálního mužského opatrovníka pro každou ženu či například právo mužů dávat ženám povolení k vycestování ze země.

Systém se postupně liberalizuje, což dokazuje fakt, že ženy mají od roku 2015 právo volit a od roku 2018 mohou řídit automobil. Organizace Human Rights Watch připravila několik kampaní a edukačních videí¹⁶, která podporují práva žen v Saúdské Arábii. Vystupují proti domácímu násilí, bojují proti právu mužů zakázat ženám vycestovat ze země a proti dalším právům, které utlačují postavení ženy ve společnosti. (Human Rights Watch, 2016)

Po ženách v Saúdské Arábii je vyžadováno, aby se oblékaly do abáji a černého šátku, který zakrývá i jejich obličej. Abáji jsou zpravidla černé a jen málokdy se objevují jiné barvy. Zdrojem tohoto striktního pravidla není šaría, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale tradice. Tato pravidla, která zdánlivě z islámské víry vycházejí, kontroluje tzv. mutawa, náboženská policie. Lze říci, že tato policie striktně kontroluje pouze ženy, ale muže nechává oblékat podle toho, jak sami chtějí, byť by měla kontrolovat, zda nosí dlouhé kalhoty a jsou taktéž decentně oblečení. (Mtango, 2004)

Situace žen v Saúdské Arábii se nicméně pomalu zlepšuje. Na vysokých školách je v dnešní době vyšší počet žen než mužů, což vede k vyšší vzdělanosti. Ženy milují módu, ovšem jejich nejnovější značkové oblečení a make-up může být viděn pouze mezi dalšími ženami – přítelkyněmi a manželem. (Gorney, 2016)

¹⁵ Korán 33:35: „Muslimové a muslimky, pravdomluvní a pravdomluvné, trpěliví a trpělivé, pokorní a pokorné, dárci a dárkyně almužny, postící se muži a postící se ženy, cudní a cudné, muži a ženy hojně Boha vzpomínající – těm všem Bůh věru připravil odpuštění i odměnu nesmírnou.“

¹⁶ Tyto kampaně a videa jsou k dispozici zde: <https://www.hrw.org/sitesearch/saudi%20arabia%20woman>.

Gorney (2016) taktéž uvádí, že Saúdská Arábie je nejvíce genderově segregovaný národ na světě. V dnešní době je například velmi diskutovaná otázka, co doopravdy znamená být moderní a zároveň typická saúdská žena. Probíhá několik kampaní, které vybízejí ženy k tomu, aby si našly práci, současně ale saúdská společnost musí vyřešit fakt, že ženy jsou v práci v každodenním formálním styku s muži, kteří s nimi nejsou spojeni ani pokrevně, ani sňatkem. Mnoho žen by o pracovním místě přemýšlelo, ale jsou svázány názorem rodiny nebo příbuzenstva, kterým se tato myšlenka emancipace ženy nemusí líbit a mohou práci ženě zakázat.

Závěr

Role ženy v Koránu má několik výkladů, které se od sebe svým pojetím značně liší. Při stvoření světa nedává Korán prvotní hřích za vinu explicitně ženě. Muž i žena jsou si před Bohem rovni, ale každý z nich má jiná práva a povinnosti. Muž je hlavou rodiny, stará se o svou manželku a děti. Žena má na starost hlavně domácnost a výchovu dětí. Korán předurčuje roli muže i ženy z hlediska biologického nastavení jedinců. Tvrdí, že žena má charakteristicky lepší vlastnosti a předpoklady být matkou a muž živatelem rodiny.

Výklady Koránu o počtu povolených manželek se od sebe liší. Většina náboženských představitelů a legislativ států se shodnou na jedné manželce. Muž má svou ženu milovat a chovat se k ní dobře. Žena má být muži poslušná, pokorná, zbožná, nechovat se vyzývavě a musí být věrná manželovi. Rozvod připouští islám za podmínky, že je manželství nefungující a nedá se obnovit. Manželům ukládá tříměsíční lhůtu, která jim umožňuje nápravu či návrat. Žena nesmí být těhotná. Pokud je, manžel se o ni musí nadále starat.

I v otázce zahalování žen jsou názory rozdílné. Jeden říká, že si žena musí zahalovat většinu částí svého těla, včetně vlasů a obličeje. Druhý se přiklání k nošení cudného a nevyzývavého oblečení. Vlasy ani obličej nemusí být zahaleny.

Ze studie vyplývá, že silně záleží na interpretaci textů a záměru interpreta. Jak bylo ukázáno výše, vybraná témata mají opravdu v Koránu základ, nicméně výkladů existuje několik s tím, že každý si najde své obhájení i odpůrce. Korán lze tedy aplikovat na stoupence matriarchální společnosti, stejně tak může být vnímán jako nástroj pro potlačování práv žen.

Seznam použité literatury

Prameny

- Abdalati, H. (2002). *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských obcí.
- Armstrong, K. (2000). *Islam: A Short History*. New York: The Modern Library.
- Armstrong, K. (1992). *Muhammad: A Biography of the Prophet*. USA: Harper San Francisco.
- Armstrong, K. (1993). *A History of God: The 4000 Year Quest of Judaism, Christianity and Islam*. New York: Ballantine Books.
- Armstrong, K. (2000). *The Battle for God: A History of Fundamentalism*. New York: Ballantine Books.
- Armstrong, K. (1997). *Through the Narrow Gate: A Nun's Story*. London: Flamingo.
- Armstrongová, K. (2008). *Islám*. Praha: Slovart.
- Crofter, W. (2006). *Velká kniha islámu*. Čechtice: Nakladatelství BDV.
- Huntington, S. (2001). *Sřítet civilizací*. Praha: Rybka Publishers.
- Karášková, K. & Bird, S. (2016). *Kde ženy vládou*. Praha: Agentura KRIGL.

- Keddie, N. R. (2000). Women in Iran Since 1979. *Iran Chamber Society*. Nalezeno na http://www.iranchamber.com/society/articles/women_iran_since_1979.php
- Korán. (2010). Brno: Levné knihy.
- Kropáček, L. (1996). *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad.
- Kropáček, L. (1998). *Duchovní cesty islámu* (druhé vydání). Praha: Vyšehrad.
- Kropáček, L. (2003). *Duchovní cesty islámu* (čtvrté vydání). Praha: Vyšehrad.
- Lagrange, F. (2008). *Islam D'Interdits, Islam de Jouissance*. Tunis: Tétraédre.
- Lawrence, B. (2007). *O Koránu*. Praha: Beta.
- Mernissi, F. (1987). *Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society* (Revised edition). Bloomington: Indiana University Press.
- Nawawi. (2014). *Riyad as-Salihin: The Gardens of the Righteous*. New Jersey: Tughra Books.
- Reeber, M. (2007). *ISLÁM: Malá moderní encyklopedie*. Brno: KMA s.r.o.
- Roussillon, A. (2007). *La Pensée Islamique Contemporaine*. Tunis: Cérés éditions.
- Rogerson, B. (2004). *Prorok Muhammad*. Praha: Lidové noviny.
- Tauer, F. (2006). *Svět islámu*. Praha: Vyšehrad.
- The Qur'an*. (2013). Istanbul: Sultanahmet Mosque Maintenance Association.
- Tureček, B. (2007). *Světla a stíny Islámu: Drama Blízkého východu a sonda do duši jeho obyvatel*. Praha: Knižní klub.

Sekundární literatura

- Aryanti, T. (2015). Branding the Islamic Village: Modesty and Identity in Yogyakarta, Kauman Village, Indonesia. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 184, 126–134.
- Hughes, R, Jr. (22.1.2013). Divorce Rates in Islamic Countries. *Divorce Science*. Nalezeno na <https://divorcescience.org/2013/01/22/divorce-rates-in-islamic-countries/>.
- Ghamari-Tabrizi, B. (2013). Women's Rights, Shari'a Law, and the Secularization of Islam in Iran. *International Journal of Politics, Culture and Society*, 26(3), 237–253.
- Gorney, C. (2016). The Changing Face of Saudi Women. *National Geographic*, (únor), 110–133.
- Gouda, M. & Potrafke, N. (2016). Gender Equality in Muslim-Majority Countries. *Economic System*, 40(4), 683–698.
- Gurses, M. (2015). Islamists and Women's Rights: Lessons from Turkey. *Journal The Journal of the Middle East and Africa*, 6(1), 33–44.
- Hassan, R. (2013). *Woman and Man's "Fall": A Qur'anic Theological Perspective*. Nalezeno na http://www.riffathassan.info/writing/IslamicTheologyofWomen/Woman_and_Mans_Fall.pdf.
- Human Rights Watch. (2016). Saudi Arabia. *Human Rights Watch*. Nalezeno na <https://www.hrw.org/sitesearch/saudi%20arabia%20woman>.
- Kondrys, J. (2015). Qásim Amin: Otec islámského feminismu, nebo „westernizovaný“ misogyn? *Religio: Revue pro religionistiku*, 23(2), 187–202.
- Le Coran. (2010). P48, Al-Baqara (La Vache), 222-227. Nalezeno na <http://french.trib.ir/analyses/item/286534-la-vache-222-227>.
- Le Coran. Islam-fr. (n.d). Al-Baqarah (La Vache). Nalezeno na <http://www.islam-fr.com/coran/francais/sourate-2-al-baqara-la-vache.html>
- Llorent-Bedmar, V. & Llorent, V. (2014). Religion and Social Hidden Curriculum: The Educative Influences of Christianity and Islam in Women. *International Education Studies*, 7(4), 126–132.
- Mtango, S. (2004). A State of Oppression? Women's Rights in Saudi Arabia. *Asia-Pacific Journal on Human Rights and the Law*, 5(1), 49–67.
- Obermayer, C. M. (1992). Islam, women, and Politics: The Demography of Arab Countries. *Population and Development Review*, 18(1), 33–60.
- Sardar, Z. (2011). *The Life of Muhammad*. BBC. <https://www.youtube.com/watch?v=7FvfFSIQZnI>.
- Saudi Arabia. (2016). Nalezeno na <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/saudi-arabia>.
- Taylor, R. (2015). Syariah as Heterotopia: Responses from Muslim Women in Aceh, Indonesia. *Religions*, 6(2), 566–593.
- World Values Survey. (2011). *Turkey 2011: Technical record*. World Values Survey 2010–2014. Results Turkey. <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV6.jsp>.

Příloha č. 1:INTERVIEW AND STANDPOINT OF THE DEAN OF THE FACULTY OF THEOLOGY
FATIH UNIVERSITY, ISTANBUL

26th August 2015

First of all we have to see the historical background and the situation in which the Quran was revealed. In the time of Muhammad and also before, the role of the woman in society was very low.

The Quran and its teaching do not give strict rules but set up borders. As long as something does not contradict the Quran, the teachings keep the traditions and the roots of societies for a very easy reason – since God knows the psychology of the human being, because of his love and mercy, God makes his orders slowly and gradually for His creatures, human beings. Instead, the Quran talks about all these things, but instead of prohibiting them, it just puts limitations on them, correcting them or giving advice. Like this the people can change their habits slowly and with time. The most important thing in Islam is the “Iman” which is belief. Also we cannot forget that the Holy Quran was revealed gradually, throughout a period of 23 years, it did not just appear overnight.

The first thing we have to consider is that the Quran’s and all of Islam’s intention was to make the role of women better than it was before. At the same time, it was fairly certain, that this change could not come at once. That is why the Quran allows a maximum of four wives to every man – even there we can see the reduction. However, in between the lines, we can read that the man can have more wives only in the precise circumstances, the first wife has to agree with that and the conditions to be allowed for the next wife must exist and be complete and the Quran strictly orders man to treat his wives equally when he has more than one. And it is basically written there that God (Allah) suggests that man only have one wife.

In the case of divorce and the situation regarding rights given to men and women, we also have to look at the responsibilities which both of them have in a relationship. The responsibilities for the man in a relationship regarding a woman (his wife) are: providing all the necessary needs for her life, like food, a household, a house, and also a housekeeper, etc., if a man has the economic capacity. According to the Quran, a woman (wife) has to “protect the bed,” which means protect the honor of her husband and family, feed the child (at least for 24 months) –but if she wants, the man has to find a woman who will nurse the child. All needs of the wife have to be provided by the man.

The man has to treat his wife well. It is ordered by Allah and the Prophet Muhammad, not one of them may beat the other. The only exception when a man may beat his wife occurs when extreme conditions appear. For different period the conditions could be also different. But we must remember that the Prophet Muhammad never beat his wives. To sum up, beating is unwanted and strictly not recommended. Interpreters and scholars say that in the present time beating must not happen. In terms of marriage and being a mother and father, the man and woman are equal.

For any question we have, we always have to look at the leader and in this case, the case of women, we always have to look at the life of the prophet Muhammad. Muhammad always treated his wives with respect and never beat them. He also said the best husband is the one who is best to his wife. There are stories that He was, for example, running with his wives outside of his house and the people were surprised, because that was not usual. Also once he accepted an invitation to dinner only on condition that his wife be allowed to go with him. That shows that He, as the person people should follow, treated women very well and always fought for their rights.

It is extremely important, and again it has to be said, that the historical background must always be considered. Also at that time there was no court or official judge who could decide about the guilt of a person. That is why the Quran assumes that firstly it is the man who has

to be responsible according to Islamic teaching and then that he can decide important things in consultation with his wife and family. Of course, if he acts in a wrong way, then he will be punished by God.

Nowadays, it is very easy to do bad things and say that they are in the name of any chosen religion. Why do people choose to do so in the name of religion? Because only religion has such strong power across all societies and can enable people to be manipulated.

Interpretation must always consider the whole context. The Quran and its teachings cannot be taken sentence by sentence, but we have to see it as a complex of ideas and teaching.

Veiling

Former religious practices and traditions have made use of the hijab. Until the modern age the scarf could be seen everywhere in other religions but in contrast to them, Islam has not changed this; Islam did not remove it but arranged it.

Islam orders hijabs to be worn by ladies in order not to give sexual misunderstanding to a man. The Prophet ordered women to wear the hijab so that there is no message to a man, in order to protect herself. It is important to note that the hijab in this context means the whole clothing, including the scarf.

Prof. Dr. Muhit Mert
Dean of the Faculty of Theology
Fatih University
Istanbul